

„Ha valakit elmarasztal a bíróság, az tanul belőle...”

Dr. Gyimesi László pergőzelmekről és emberi sorsokról

Öt esztendőbe telt, de a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete a Kúria ítélete alapján is sikerrel képviselte egy tagját, és megnyerte a pert a Magyar Állami Operaházzal szemben. 2015-ben ugyanis az egyik szakszervezeti tisztségviselőjüket azonnali hatállyal bocsátotta el a dalszínház. Őt a mostani ítélet visszahelyezte az állásába. Dr. Gyimesi Lászlóval az öt éves harcról, a per tanulságairól, a munkavállalók jogairól és arról is beszélgettünk, hogy egy ilyen győzelem mennyire adja vissza az emberek hitét a szakszervezetben.

■ *Öt esztendő nagyon sok idő egy ember, egy művész életében...*

– Az utolsó közel egy év még annak volt köszönhető, hogy az Opera a Kúria elé vitte az ügyet, miután a másodfokú bíróság jogerősen nekünk adott igazat. De kezdjük az elején. Sajnos a dalszínházzal a mai napig több perünk is zajlik, úgy látom, nem ért véget az a jogsértő intézkedéssorozat, amit az Opera az utóbbi években folytat. Ez az ügy azért emelkedett ki a többi eset közül, mert művészeti területen már maga az is példátlan, hogy valakit azonnali hatállyal bocsátanak el. Az intézkedés ugyanis azt jelenti, hogy az illető egy percel sem maradhat tovább a helyén, mert jelenléte veszélyt jelent a munkahelyre vagy akár kárt okozhat az intézmény vagyonában... A munkajog területén ennél nem lehet durvább intézkedést hozni. Olyan, ez, mint a büntetőjogban az életfogytiglan vagy rosszabb esetben a halálbüntetés. S ha felidézünk, miért is történt ez, akkor azt látjuk, hogy a szakszervezeti vezető e-mailben feltett néhány kérdést a vezetésnek – megjegyzem, amelyekre soha nem kapott választ.

■ *Gondolom ezt követően egyértelmű volt, hogy munkaügyi pert indítanak?*

– Igen, bár egy ilyen pereskedésbe nem könnyű belekezdeni, hiszen vállalni kell, hogy amíg zajlik, addig az elküldött művész nem keres másik állást. Magyarországon jelen pillanatban három fokú ítélkezés van, s az elsőfokú bíróság, amelynek az ítélete még nem jogerős, elutasította a keresetünket, tehát az Opera döntését hagyta jóvá. Fellebbeztünk, s másodfokon a bíróság kimondta: az elsőfokú bíróság lényegében mindent rosszszul ítél meg. Azt a döntést hozta, hogy vissza kell állítani az eredeti állapotot, azaz a munkavállalót vissza kell helyezni az állásába és meg kell téríteni az összes kárát. A magyar jog biztosít még egy harmadik felülvizsgálati lehetőséget, a Kúriához lehet fordulni. Ez a szervezet a felülvizsgálat során azt vizsgálja meg, hogy

törvényes volt-e a másodfokú bíróság döntése, nem alapul-e bármilyen jogsértésen. Az Opera a Kúriához fordult, a Kúria azonban helyben hagyta a másodfokú döntést. Kimondta: jogellenes volt az azonnali felmondás. Az ítélet szeptemberben született meg. Hozzá kell tennem, a visszahelyezés is nagyon ritka, csak nagyon indokolt, elsődlegesen az egyenlő bánásmód megsértése esetében él vele a bíróság. Még szakszervezeti tisztségviselők esetében is kétséges, hogy ilyen döntés születik-e. Most a bíróság a Munka törvénykönyve és az egyenlő bánásmódról szóló törvény megsértése miatt is döntött a visszahelyezés mellett.

■ *Ha öt évig is tartott, de győztek...*

– Igen, de ebben nagyon szomorú, hogy egy művészről van szó, egy szakszervezeti tisztségviselőről, aki a munkájával elnyerte a tagság bizalmát, és elsődlegesen negyedszázadon keresztül szolgálta az Operaházat, szakmailag kifogástalan munkát végezve. Ráadásul egy nagycsaládos ember, aki egyik napról a másikra az utcán találta magát, és a mi kérésünkre vállalta a pereskedéssel járó tortúrát. Azt, hogy ne helyezkedjen el, úgy, hogy közben mi sem ígérhetjük meg neki, hogy biztosan nyerünk. Végigcsinálta ezt a lelki hullámzást, az első

kudarcot, a másodfokú győzelmet, majd a várakozást a Kúria döntésére. Öt évet elvenni egy ember életéből... Ez az időszak tönkretelhet valakit lelkiileg. Ha egy intézmény hoz egy ilyen döntést, és ily módon bocsát el munkavállalót, úgy vélem, a döntés ezen szegmenseit is végig kellene gondolnia. Tudjuk, hogy a megfélemlítés és a precedens alkotás része volt ez a lépés, de akkor is... Most nem látjuk, hogy emiatt bárki elnézést kérne. Miközben ez a minősíthetetlen döntés elvett ennyi időt egy művésztől, ezzel többmillió kárt is okozott, amit természetesen az Opera költségvetési támogatásából, azaz az adófizetők pénzéből rendeznek. Még most is meg vagyok döbbenve az egész embertelenségén, miközben az ország egyik első kulturális intézményéről beszélünk. De persze, ha egy magyartanárról lenne szó, aki öt évig nem taníthat, miközben nagyon szereti a hivatását, az iskolai légkört, az ugyanilyen felháborító volna. Az,

hogy a szakszervezeti tagunk vállalta a pert, nagyon bátor tett volt, hiszen ezt mások érdekében is tette.

■ *Mit gondol, a mostani pergyőzelem átgondoltabb döntésekre sarkallja majd a munkáltatókat?*

– Nem tudom megítélni, mindez hogyan hat. Normális esetben, ha valakit elmarasztal a bíróság, az tanult belőle. Az utóbbi közel egy évtizedben számos perünk zajlott az Operával, amelyeket vagy megnyertünk, vagy egyezség született az érintettel, s ez a mi oldalunkról nézve győzelem. Csak hát minden eset mögött emberi, szakmai sorsok állnak, olyan művészek, akiktől elvették a sikert, a munkát, a biztonságot. Szomorú az is, hogy közben az emberek azt látják, mindezt meg lehet tenni és nincs következménye.

■ *Erősíti a szakszervezetük tekintélyét, hogy meg tudták védeni egy tagjukat?*

– Igen is, meg nem is. A győztes perek megmutatják, hogy nem lehet bármit megtenni a tagjainkkal, hogy nem lehet jogellenes dolgokat elkövetni, mert meg tudjuk védeni a tagjainkat, és sikerrel is járunk. Ugyanakkor a perek évekig tartanak, és a pernyertes már nem ugyanaz az ember se lélekben, se korban, mint akit a sérelem ért. De – ha már jogról beszélünk - jobb volna, ha azt is látnák, hogy ha valaki munkáltatóként jár el sorozatosan jogellenesen, annak is van komoly következménye... Ez persze már messzebb mutat, és általános kérdéssé válik: lehet-e a közpénzt jogellenes magatartások miatt elszórni minden következmény nélkül. Mindenesetre talán azoknak a munkáltatóknak, akiket ez érint – szerencsére nagyon kevesen vannak – érdemes volna elgondolkodniuk azon, hogy elvárható józansággal ítéljenek meg helyzeteket, és ne feledkezzenek el arról sem, hogy a döntéseik emberek, családok életét befolyásolják.

R. Zs.

MŰVÉSZEIT DÍJAZTA az Operaház Erkel Ferenc születésnapján. A Magyar Állami Operaház 2013 óta ünnepli a nemzeti romantikus opera megteremtőjének születésnapján a magyar opera napját, 2015 óta pedig ezen a napon jelenti be új örökös tagjait, valamint adja át azon elismeréseit és díjait, amelyeket korábban az évadnyitó társulati ülésen, szűk körben vehettek át az intézmény művészei és munkatársai. A Magyar Állami Operaház örökös tagjai idén Pitti Katalin operaénekest választották soraikba, Domahidy László és Gregor József operaénekesek, valamint Fülöp Attila, az Opera egykori magánénekes, főtítkára és ügyvezető igazgatója pedig posztumusz részesült az elismerésben. A Magyar Állami Operaház mesterművésze lett Berczelly István operaénekes, aki a tavasszal odaítélt Kossuth-díjával érdemelte ki a kitüntetett címet. A magánénekesek közül az ösztönös tehetséget és színpadi személyiséget elismerő Sudlik Mária-díjat Zempléni Máriának ítelték oda, a magyar balett-történet meghatározó, külföldön is elismert alakja, Seregi László emléket őrző Seregi-díjat pedig Venekei Marianna koreográfus, a Magyar Nemzeti Balett első balettmestere kapta. A diótörő című balettprodukciónak előző évados sorozatában a legkiválóbb teljesítményt nyújtó művészek odaítélhető Solymosi Művészeti Díjat idén a zenekari tagok közül vehette át Dimcevski Alexandre koncertmester. Az együttesek belső szavazásai alapján a 2019/20-as évad énekkari művésze Haris Nadin és Zsigmond Géza, zenekari művésze Szélpál Krisztina oboaművész, kartáncosa pedig Asai Yuka és Morimoto Ryoukue.

Az Opera az idén is jubileumi arany emlékgyűrűvel köszöntötte azokat a művészeket és munkatársakat, akik 25 éve dolgoznak közalkalmazottként az intézménynél.